

Deo optimo max. uni & trino, Virgini Deiparae, & sancto Lucae orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

Quodlibetariis disputationibus manē discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis 29. Decembris.

M. JACOBO RENAUT, Doctore Medico, Præside.

An in pari venæsectionis & purgationis necessitate, venæsectio præferenda?

HOMO totus sic à natura morbus est, ut nulla sit ipsius ætas à morbis libera, nulla pars quam non innumera morborum invadant agmina. Homo sic ad vermium escam est damnatus, ut nulla quoque sit ipsius etiam viventis pars, in qua non isti habuissent hostes iniquissimi, plurimorum morborum latentes causas. Quot igitur homini membra, tot morborum quædam cellæ; ad quorum manutinentum ne materia solidior desit, lapides etiam in omnibus humani corporis partibus produciuntur. Quod partes nobiliores sunt & ad vitam magis necessarias, eò pluribus & gravioribus morbis occupantur: & quasi satis hoc esset partibus singulis suis cruciari morbus, mochi etiam sunt universales qui totum corpus occupant, varisque modis discruciant. Hinc homo aëris exstinguitur in hydrope, in rigoribus algæ frigore; in febribus æstu torretur ac perinde ac si non fuisset. Ad ipsius tormentum istarum qualitarum altera, quæ ex eodem subiecto scilicet expellunt, ad hominis perniciem in epialia & lepræ febribus simul conveniunt & concurrunt. Robustissimis nequidem patit Morbonia, idem enim illi sæpius sanum experiri, quod Milo Crononates, eoque celerius mortem subeant, quò robustiores valentioresque videbantur.

Quo pluribus homo tenetur morbis, eò pluris facere debet artem illam divinam à qua medelam excipiat. Hanc non à quolibet Medico repetat, Medici namque multi nomine, re pauci: sed ex rationali, qui veram medendi methodum ex Hippocrati & Galeni præceptis hausit. Illa quidem in recta remedium administratione consistit, hinc à nonnullis iustus & convenientis purgationum usus anima ac vita remedium non inest vocatur. A tribus ista fontibus Diæta, Chirurgia & Pharmacia hauriuntur. Tot eorum genera quot morborum. Neque illis idcirco major habenda fiducia Medicis, qui abditis quibuldam remediis efficaci quam virtute pollenitibus aut numerosa remedium silva sese jactant. Non enim falsi est remedi geniv novisse, quantitas etiam tam continua quam discreta, utendi ratio, tempus scilicet & modus sunt quoque definienda. Hæc quidem obcura, sed à rationali Medico per indicationes invenientur: ad indicationem, cum sit recte agendorum infusum ex natura indicantis & indicati desumpta, duo necessarii concurrunt, quorum est mutus relatio; indicans cuius gratia fieri debet aliquid, & indicatum quod est ipse prædictum quo succurritur indicanti. Res autem unde petuntur indicationes, vel secundum vel præter naturam sunt: inde duo summa constituentur indicationum genera, conservatio scilicet & ablatio. Ab illis unice citum est indicatio, quam, quod vicia sunt conservanda, conservatoria appellant, à rebus vero præter naturam duplex, curatoria quæ morbo, & præservatoria quæ causæ. Ad quam etiam revocatur ea quæ à symptomatis urgentibus petitur, quatenus ob vehementiam, rationem causæ moram agens viresque deicientis indunt. Præter indicantia primaria, dantur adhuc alia, quæ per accidentia etiam ad invenienda præstidia faciunt, ut temperamentum, ætas, sexus, vitæ genus, consuetudo, idiosyncrasia, pars affecta, cæli constitutio, anni tempus, locus, regio, tempora morborum ac remedia; quibus non tam quid agendum quam quomodo, quantum, quo ordine, id quod primum indicans vult, perficiendum sit, determinatur. Hæc ubi primum consensum indicanti, coincidentia vocantur, quod si repugnent, contraindicantia. In hæc indicantium pugna tum magnitudo, tum dignitas perpendenda, efficiendumque id quod indicantia majora & digniora fudent, vel sine quo istis indicantibus satisfieri non possit. Prima itaque & maxime utilis indicatio præservatoria, frustra namque in morbo curando laboratur, quando superest ejus causæ, quæ quidem nomine non omnis causæ, sed interna efficiens, antecedens nimirum intelligitur. Morborum autem qui ab humoribus oriuntur dux sunt antecedentes causæ, Plethora & cacochymia quibus duo respondent indicata quæ præstidia majora nuncupantur.

Plethora & exuperantia sanguinis proprium & unicum remedium est venæsectio. Impare quoque plenitudini succurrit, dillo biliofere tutissime, parcellis melancholicæ, pituitosæ omnium minimè. Simplicem etiam cacochymiam quæ citra plenitudinem in venis consistit utiliter minuit, atque omnium qui in venis continentur humorum vitio succurrit. Omnis igitur est distincta febrilis quæ aut effluens aut putrescens aut malignus humor excitat, unde in variolis, etiam post exanthematum eruptionem propter febris aut quorundam symptomatum vehementiam pluries & quidem feliciter usurpatur. Omnibus tum internum tum exteriorum partium inflammationibus medetur. Sanguinem dum ex ore, naribus, utero, hemorrhoidibus plenus erumpit, coarctet & compellit. Acerrimissimos rheumatismorum dolores mitigat, serum illud acre quo partes discruciantur ciatur. Quamvis etiam partium affectus apoplexiam, vertiginem, lethargum, phreutidem, pleuritidem, cordis spasmodum, paralytism, aliosque vel præsentis sanant, vel impendentes & confectos anteverit. Motum sanguinis tardius in valis fœmientibus accelerat: non senibus, non pueris, non prægnantibus adversa; quinimodò ad fortis conservationem & abortum præcavendum, sæpius necessaria. Quolibet acutorum morborum tempore decima declinatione quolibet die; etiam in ipsis intermitentium febrium paroxysmis nonnunquam præstidia. Sanguinis autem extrahendi copiam quam non uncturam, veteres liberatum potestate metuebantur, & ad lipochymiam usque mittebant; quod in summis doloribus, febribus ardentibus & viscerum inflammationibus locum habere possit, sed tunc videri evacuationem partium, neque tamen evacuationes numero, sanguinis consistentia, qualitate, colore, colorisque mutatione, sed necessitatis legibus definienda. Quoties autem repetenda sit venæsectio ex morbi magnitudine & virtutis robore judicatur. Viniunt maxima semper habenda ratio, sed à languidus oppressæ sunt distinguenda. Quæ major est virtutis oppressio, eò felicior detractio sanguinis, quæ fluente impeditur vires expediuntur. Quæ vena secunda, declarat affecta pars: ex qua aut ex cuius venia sanguis dicitur, omnia revulsiōne quæ lentius succurrit: unde in apoplexia jugulares vena aperitur, quæ & in angina secantur. In pleuritide xer' igitur sanguis mittitur. Cum æqualiter corpus laborat, quæcumque incisa vena juvat, modo è majoribus sit una, nulli quippe longè minore partium affectu ratione solatio sanguinem suppeditat. Ex his præceptis venæsectio in omnibus penè morbis est anchora tutissima: ubi namque minuida sanguinis quantitas, ubi sanguinis motus accelerandus, ubi refrigerandum, revellendum, stridendum, obstruendum appendere, inhibenda purredo, perspiratio juvanda, omnibus aliis præstidia est antepanda, unde merito remedium prædictum nuncupatur.

Ut plethora minuit venæsectio, cæcacochymiam purgatio: hæc non ut illa, venoso tantum in genere, sed & in intestinis, pubesque eis annexis, & in habitu corporis continetur. Corpus igitur in duas regiones divisum contemplari licet. Una partibus abdominis contentis, altera reliquis partibus terminatur. Quæ primas vias primaque regionem insidet cacochymia, sola purgatione commode & utiliter amovetur; quæ in intestinis est, clystere, quæ circa ventriculum & præcordia, vomitione. Utraque pharmaco & quidem omni tempore, modo tamen sit humor præparatus & ductus parentes ac liberi. Quæ alteram regionem inquit, sola purgatione non venæsectione tota potest eximi: hæc tamen præmittenda, cum ita distendantur venæ, ut eadem quæ à plethora imminet pericula: cum è venis ruptis, apertis aut exilis pravi fucis foras exilient & in partem abcedant: cum occupat humor in valis conclusus erudat est, & purgationi minimè idoneus, aut viæ expedit non sunt per quas possit detrahi, aut vehementius concitatus in partem aliquam nobillem potest irumpere. Quamquam humor ille viscosus non nimis quam qui vias occupat prius, sit temperate purgatus, ut semper venationem indicet, eam tamen non licet omni tempore moliri: nec propterea purgandi opportunitas ex diuturno numero, sed ex humoris purgandi ratione desinitur. Hinc tempus ad purgationem apussum est morbi declinatio. Attamen non semper purgare expedit, quia quæ perficere & integrè iudicata sunt, finire oportet, nec illo medicamento movere, ne novus succedat morbus. Nonnunquam initio dum humor organo concitatur, maturanda purgatio: ut & in morbis vehementioribus & malignis coela nec turgente, sed urgente materia, neque coctio, quæ nisi detrahatur aliqua portio, futura non videretur, est expectanda. Quædam ad purgationem sunt eligende viæ, ex quibus nimirum vel duæ, monstrabit laborans pars, hæc enim cogitantes patet ductus per vias naturæ libera nec impedita vias sua consuevit expellere. Monstrabit & humoris motus ac inclinatio, quod namque vergit humor eò ducendus. Hinc ut respondeat purgatio, vacandum non humoris modo, sed & corpori præparando: ille ad exendum sit huius: hoc est, ne meatuum obstruendo medicamenti vim frangat, prohibeatque humor exitum. Emollienda itaque dura, eralla tenuanda, lenta incidenda, detergenda vicida, bilioforum acrimonia obtundenda, obstruendæ viæ aperiendæ, idque tam alimentorum quam medicamentorum ope. Sed permittenda tenuia, non incrassanda, quod namque purgandi materia, eò facilis expeditioque eximitur. Medicamentorum classem indicat humoris purgandi species & situs. Medicamenti purgantis vias & quantitas designat. Quæ calidiora alia sunt, antececidere venæsectione. Fustile namque corpus viasque laxiores sunt humorem cathartici actione effluere. Detrahit sanguinem humorum morio plecidissima & nature idonea, ut vomitus, alvi desectio, sudor. Iste ventriculus hæc ut pravi fucis liber, labilior evadit purganti portione continenda. Hæc fluidiores succos aliosque promptiusque subit, & quæ prava sunt ab illis secernit precipitaturque ad intestina, quod beneficium à compæctis & abundantibus succis expectare non licuit, itaque missio sanguinis exteris partibus tutius, citius & minori cum apparatu sit quam purgatio.

Ergo in pari venæsectionis & purgationis necessitate, præferenda venæsectio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Petrus Marais.

M. Ludovicus Gayant.

M. Claudius Biendisant.

M. Carolus Contugi.

M. Franciscus Pexen.

M. Dominicus de Farcy.

M. Franciscus Vernage.

M. Claudius Puyton.

M. Henricus Mahieu.

Proponebat Parisiis PHILIPPUS IGNATIUS, SAVE, Montensis, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1689.